

Дон О. Д., Бутенко Є. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Найбільш характерною рисою XXI століття є явище повсюдної глобалізації. Глобалізація є об'єктивно-логічним процесом і вищою стадією інтернаціоналізації, яка характеризується трансформацією та формалізацією всіх видів діяльності сучасного суспільства. Вона торкнулася усіх сфер життя суспільства — культурної, соціальної, виробничої, політичної і т.д. Особливо вплив глобалізації помітний у світовій економіці. На сьогодні жодна країна не може залишитись абсолютно осторонь і не бути частиною глобального економічного середовища, а отже міжнародні економічні відносини зараз є однією з провідних форм міждержавних комунікацій.

Світова система міжнародних економічних відносин останнім часом зазнала суттєвого удару. Її розвиток через безпрецедентну ситуацію у світі в один момент майже повністю зупинився. Наразі темпи економічних відносин між країнами все ще перебувають на стадії відновлення. Про повернення показників 2018 р. ще зарано говорити, та світова економіка поступово приходить в норму. Щоб досягти цього державам та міжнародним організаціям довелося докласти немало зусиль та привнести деякі зміни у звичну систему.

Нерівномірність глобального розвитку, нееквівалентність розподілу переваг глобалізації призводять до того, що у високорозвинених країнах при розробці і реалізації соціально-економічних політик враховуються пріоритети трудової діяльності, відтворення робочої сили, розвитку професійних здібностей працівників в той час як у країнах, що розвиваються, основна увага зосереджена на простому відтворенні робочої сили внаслідок обмеження ресурсів [1].

Важливою закономірністю глобального розвитку і одним з найбільш значущих детермінантів міжнародних відносин, є нерівномірний розподіл вигод глобалізації, при якому перевагу в процесі лібералізації зовнішньоекономічної діяльності країн отримують розвинені країни, а не країни, що розвиваються, у тому числі переваги у міжнародній торгівлі, у використанні міжнародних фінансових ресурсів, залученні висококваліфікованої та дешевої робочої сили внаслідок міжнародної міграції працівників і так званого відпливу умів, привласненні технологічної ренти на основі поглиблення «цифрового бар'єру» між лідерами та аутсайдерами інформаційного суспільства тощо [2].

ВВП вже наближається до свого допандемічного максимуму. Обсяг виробництва піднявся до 98,7% від піку в лютому 2020 р. За останній рік споживачі накопичили понад 1,5 трильйони доларів надлишкових заощаджень. По мірі того, як пандемія зменшиться, може бути випущена хвиля відкладеного попиту. Грошово-кредитні

умови є спокійними. Процентні ставки та інфляція залишаються низькими, незважаючи на великі пакети допомоги з фінансування дефіциту. Відновлення робочої сили має значні перспективи. В світовій економіці все ще залишається приблизно 10 мільйонів робочих місць до повноцінної зайнятості. Інвестори в акції з оптимізмом очікують, що обмеження, викликані пандемією, незабаром зникнуть, що дозволить глобалізації та оцифровці продовжувати піднімати прибуток у 2021 р. [3]

Незважаючи на те, що нещодавно затверджені вакцини викликали сподівання на перелом пандемії пізніше цього року, оновлені хвилі та нові варіанти вірусу викликають занепокоєння для перспектив. На тлі виняткової невизначеності, прогнозується, що глобальна економіка зросте на 5,5 % в 2021 р. та на 4,2 % в 2022 році. Прогноз на 2021 р. переглянутий на 0,3 процентного пункту порівняно з попереднім прогнозом, відображаючи очікування посилення активності наприкінці року і додаткову політичну підтримку в декількох великих економіках. Очікується, що в цьому році настане прогнозоване відновлення після серйозного колапсу в 2020 р., який мав гострі негативні наслідки для жінок, молоді, бідних, неформально зайнятих та тих, хто працює в інтенсивно контактуючих секторах. Спад глобального зростання на 2020 р. оцінюється на рівні 3,5%, що на 0,9 процентного пункту перевищує очікуваний у попередньому прогнозі (що відображає більш сильний, ніж очікувалося, імпульс у другій половині 2020 р.). Прогнозується, що сила відновлення суттєво варіюватиметься в різних країнах, залежно від доступу до медичних втручань, ефективності підтримки політики, впливу побічних реакцій та структурних характеристик. Щоб повсюдно контролювати пандемію, потрібна міцна багатостороння співпраця. Такі зусилля включають посилення фінансування закладу COVAX для пришвидшення доступу до вакцин для всіх країн, забезпечення універсального розподілу вакцин та полегшення доступу до терапевтичних засобів за доступними цінами для всіх. Багато країн, особливо з низьким рівнем доходу, вступили в кризу з високим боргом, який, як очікується, ще зростатиме під час пандемії. Світовому співтовариству потрібно буде продовжувати тісно співпрацювати, щоб забезпечити адекватний доступ цих країн до міжнародної ліквідності. Там, де суверенний борг є нестійким, країни, що мають право на участь, повинні співпрацювати з кредиторами з метою реструктуризації їх боргу відповідно до угод Великої двадцятки.[4]

У підсумку можна вважати, що міжнародні економічні відносини нагадують мозаїку переплетення процесів глобалізації та регіоналізації, інтересів глобальних та регіональних держав, місцевих соціальних та економічних умов, національних заходів та навіть особистих факторів. Іноді досить раптової зміни одного маленького елемента в цій мозаїці, щоб вплинути на цілу систему. У світі, що дедалі більше глобалізується, економіки всіх країн є залежно від внутрішнього становища інших держав.

Список використаних джерел:

1. Тимків І. В. Система сучасних соціально-економічних імперативів глобального розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 6, частина 1. С. 134-136.
2. Karol Żakowski. Determinants of International Relations in the East Asian Context. *University of Lodz*.
3. Електронний ресурс.- Режим доступу: <https://www.jpmorgan.com/commercial-banking/ insights /5-economic-trends-to-watch-in-2021>
4. World Economic Outlook Update. — Режим доступу — <https://www.imf.org/en/Publications/ WEO/Issues/2021/01/26/2021-world-economic-outlook-update>

Дон О. Д., Голюков Ю. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СТІЙКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Поступальний розвиток відкритих національних економік здійснюється в контексті глобальних економічних стресів, які виникають періодично, приблизно раз в десять років і розрізняються з причин і характеру, що ускладнює можливість прогнозування і масштабу наслідків. Сталість збоїв у функціонуванні глобалізованої світової економічної системи у вигляді криз і депресій викликає уповільнення економічного зростання і нестабільність відкритих економічних систем, що проявляється в зміні абсолютних значень і динаміки макроекономічних показників. В таких умовах визначальним показником поступального розвитку економіки з точки зору її здатності протистояти зовнішнім загрозам і отримання додаткових ресурсів і позитивів від інтеграції у зовнішньоекономічний простір є стабільність економічної системи в цілому і її елементів без чого економічне зростання і поступальний розвиток.

Теоретичні та емпіричні дослідження доводять наявність тісної кореляції між стійкістю та економічним зростанням. Компанії не можуть приймати обґрунтовані рішення, коли інфляція висока, а державний бюджет виходить з-під контролю. Фінансовий сектор не може функціонувати, якщо в країні величезний дефіцит. Держава не зможе надавати послуги ефективно, якщо вона буде змушене платити величезні відсотки по минулим боргам. Економіка не може рости, якщо макроекономічне середовище нестабільне і сприятливе [1].

Дестабілізуючі зовнішньоекономічні фактори можуть привести економічну систему в нестійкий стан, провокуючи кризові процеси в економічній динаміці. Сталість факторів глобальної нестабільності вимагає обґрунтування макроекономічних умов і механізмів формування стійкого поступального розвитку національної економіки.

З точки зору наборів і простору економічна система вважається стабільною, яка в процесі своєї динаміки від початкового до заданого стану розвитку здатна